

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
ІМЕНІ ІВАНА БОБЕРСЬКОГО**

КАФЕДРА ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ

Етнічні особливості гостинності

(назва навчальної дисципліни)

**ПРОГРАМА
навчальної дисципліни**

підготовки бакалаврів

(рівень вищої освіти)

галузь знань 24 Сфера обслуговування

(шифр і назва напрямку)

спеціальність 241 Готельно-ресторанна справа

(шифр і назва спеціальності)

Львів-2019

Навчальна програма з дисципліни «Етнічні особливості гостинності» для студентів спеціальності 241 Готельно-ресторанна справа

VI с. (денна форма навчання)

Розробник: доцент, к.е.н. Гузар У.Є.

Навчальна програма затверджена на засіданні кафедри готельно-ресторанного бізнесу

Протокол від “__” _____ 20__ року № __

Завідувач кафедри готельно-ресторанного бізнесу

_____

(підпис)

(Голод А.П.)

(прізвище та ініціали)

Обговорено та рекомендовано вченою радою факультету туризму

Протокол від “__” _____ 20__ року № __

Обговорено та рекомендовано вченою радою факультету післядипломної та заочної освіти

Протокол від “__” _____ 20__ року № __

Голова вченої ради факультету туризму

_____

(підпис)

(В.З.Холявка)

(прізвище та ініціали)

Голова вченої ради факультету післядипломної та заочної освіти

_____

(підпис)

(О.Ю. Сидорко)

(прізвище та ініціали)

© Гузар У.Є., 2019

© ЛДУФК ім. І. Боберського, 2019

ВСТУП

Необхідність дослідження феномену етнічності індустрії гостинності зумовлена потребами осмислення та вдосконалення практики готельно-ресторанного справи. Етнічні особливості гостинності відображають фундаментальні риси ментальності, історичного часу і специфіки долі народів і цивілізацій, рис суспільної та індивідуальної свідомості. Гостинність у ракурсі етнічності постає як система символів, ритуалів прийому гостя, ви будови певних моральних принципів.

Програма вивчення навчальної дисципліни “Етнічні особливості гостинності” складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів спеціальності 241 Готельно-ресторанна справа.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є характеристика етнічних особливостей гостинності в Україні та різних країнах світу.

Міждисциплінарні зв’язки вивчення дисципліни: «Організація ресторанного господарства»; «Основи індустрії гостинності», «Організація готельного господарства».

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни “Етнічні особливості гостинності” є формування у студентів фундаментальних знань щодо етнічних особливостей індустрії гостинності в Україні та розвинених країнах світу.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни “Етнічні особливості гостинності”: теоретична та практична підготовка студентів щодо аналізу етнічних особливостей гостинності; розробки управлінських рішень щодо удосконалення культури гостинності підприємств ГРБ.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати: зміст, мету, функції, завдання, основні категорії культури гостинності; еволюцію гостинності; особливості розвитку міжнародного та

вітчизняного готельного та ресторанного бізнесу; етнічні особливості індустрії гостинності українського народу та різних країн світу.

вміти: характеризувати особливості культури гостинності вітчизняного та міжнародного готельно-ресторанного бізнесу; виділити та проаналізувати історичні аспекти розвитку етнічних особливостей індустрії гостинності; вирішувати практичні завдання, кейси щодо етнічних особливостей гостинності.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 годин / 4 кредити ECTS.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. Соціокультурна роль етнічних особливостей гостинності у розвитку готельно-ресторанної справи

Тема 1. Феномен гостинності (2 год.)

Еволюція гостинності в контексті соціокультурних змін. Аспекти інституту гостинності. Проблеми та виклики, які переживає сьогодні інститут гостинності. Основні наукові підходи до розуміння гостинності.

Тема 2. Гостинність як соціокультурне явище у формуванні етнічних особливостей гостинності (4 год.)

Категорійний апарат, на якому базується феномен гостинності. Природа та функції гостинності. Основні етапи, форми та види гостинності.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. Історичні аспекти розвитку етнічних особливостей гостинності

Тема 3. Історичні особливості становлення етнічності (2 год.)

Поняття етнічності. Особливості формування етнічних особливостей гостинності. Гостинність в культурі народів світу. Етнічні особливості гостинності в добу античності.

Тема 4. Етнічні особливості гостинності у Середньовіччі (2 год.)

Зклади гостинності та особливості їх формування в Давній Греції та Давньому Римі. Розвиток системи закладів гостинності в середньовічній Європі при монастирях і рицарських орденах. Особливості формування традицій гостинності в Стародавній Русі.

Тема 5. Культура французького кулінарного мистецтва (2 год.)

Вплив французького кулінарного мистецтва на формування національної кухні країн Європи і Америки. Перший ресторан у Парижі. Символ сучасного ресторану (restorantes).

Тема 6. Дворянські етнічні особливості гостинності у Великій Британії (2 год.)

Функціонування каретних готелів XVIII ст. у Великій Британії. Становлення сервісу обслуговування на американському континенті: постоялі двори і таверни.

Тема 7. Традиції обслуговування в ресторанах Європи та Америки XVIII ст. – XIX ст. (2 год.)

Готелі і ресторани Європи і Америки кінця XVIII ст. – XIX ст. – національна кухня, традиції і нові форми обслуговування.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 3. Етнічні особливості гостинності як феномен побутової культури українського народу

Тема 8. Українські ритуальні особливості гостинності (2 год.)

Сутність, характерні ознаки культури гостинності. Гостинність, як комунікативний феномен. Ритуальний характер гостинності. Приймання гостя – своєрідний ритуал.

Тема 9. Символіка української гостинності (2 год.)

Символіка української гостинності. Гостинність як ознака національного характеру українців: моральні цінності, спосіб життя, тип поведінки.

Тема 10. Етнічні особливості гостинності різних регіонів України (4 год.)

Етнічні особливості індустрії гостинності західного регіону України. Культура обслуговування Східної України. Етнічні особливості гостинності Північного регіону України. Характеристика етнічних особливостей гостинності у південних областях України.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 4. Характеристика етнічних особливостей гостинності країн світу

Тема 11. Етнічні особливості гостинності європейських країн (4 год.)

Інновації в культурі обслуговування розвинених країн Європи – Німеччина, Франція, Норвегія, Фінляндія.

Тема 12. Етнічні особливості розвитку американської гостинності (4 год.)

Характеристика сучасних закладів готельно-ресторанного бізнесу у США. Етнічні відмінності у сфері обслуговування американських ресторанів.

Тема 13. Сучасні аспекти розвитку етнічних рис гостинності в Японії (4 год.)

Практичні аспекти розвитку етнічних рис гостинності в японських ресторанах. Інновації у сфері обслуговування закладів готельно-ресторанного бізнесу в Японії.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Законодавча та нормативна

1. Закон України “Про туризм” (324/95-ВР) // Відомості Верховної Ради України, 1995. – № 31. – С. 24 (Із змінами, внесеними згідно із Законом № 222-VIII (222-19) від 02.03.2015, ВВР, 2015, № 23, с.158).
2. ДСТУ 4269:2003. Послуги туристичні. Класифікація готелів. – Чинний від 2004–07–01. – К.: Держстандарт України, 2004. – 17 с.
3. ДСТУ 4268:2003. Послуги туристичні. Засоби розміщення. Загальні вимоги. – Чинний від 2004–01–07. – К.: Держстандарт України, 2003. – 13 с.
4. ДСТУ 4281:2004. Заклади ресторанного господарства. Класифікація: від 01.07.04. – К.: Держспоживстандарт України, 2004.
5. ДСТУ 4527:2006. Послуги туристичні. Засоби розміщення. Терміни та визначення. – Чинний від 2006–10–01. – К.: Держстандарт України, 2006. – 28 с.
6. ДСТУ ISO 9004-2-96. Управління якістю та елементами системи якості. Частина 2. Настанови щодо послуг.
7. Правила користування готелями і аналогічними засобами розміщення і надання готельних послуг, затверджені наказом Державної туристичної адміністрації України від 16 березня 2004 р. – № 19. – К., 2004.
8. Правове регулювання туристичної діяльності в Україні: Збірник нормативно правових актів / Під заг. ред. проф. В.К. Федорченка; Київський ун-т туризму, економіки і права. – К.: Юрінком Інтер, 2002. – 640 с.
9. Про затвердження Правил роботи закладів (підприємств) ресторанного господарства: наказ Міністерства економіки та з питань Європейської інтеграції України від 24.07.2002 №219.
10. Сфера обслуговування в Україні: нормативні документи: збірник основних законодавчих актів / О. М. Роїна (упор.). – К.: КНТ, 2007. – 457 с.

Базова

11. Андрушків Б. М. Основи організації підприємницької діяльності або абетка для підприємця: навч. посіб. / Б. М. Андрушків, Ю. Я. Вовк, В. В. Гецько, П. Д. Дудкін, Н. Б. Кирич, О. Б. Погайдак, І. І. Стойко. – Тернопіль: Вид. ТНТУ. – 2010. – 300 с.
12. Андрушків Б. М. Туризм України: економічні та організаційні механізми розвитку. Монографія / Андрушків Б. М., Дудкін П. Д., Паляниця В. А., Стойко І. І. та ін. / Тернопіль: Терно-Граф. – 2009. – 976 с.
13. Байлік С. І. Організація готельного господарства: підруч. / С. І. Байлік, І. М. Писаревський; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2015. – 329 с.

14. Готельно-ресторанна справа. Навчально-методичне видання. Книга 1. / Б. М. Андрушків, Л. Я. Малюта, Г. Й. Островська та ін. – Тернопіль: ФОП Паляниця В. А., 2018. – 268 с.
15. Мазаракі А. А. Організація обслуговування в закладах ресторанного господарства: підручник / А. А. Мазаракі [та ін.], за заг. ред. Н. О. П'ятницької. – 2 -ге вид., пероб. та допов. – К.: Центр навч. л-ри, 2011. – 584 с. 101
16. Мальська М. П. Ресторанна справа: технологія та організація обслуговування туристів (теорія та практика): підруч. / М. П. Мальська, О. М. Гаталяк, Н. М. Ганич – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 304 с.
17. Організація обслуговування у закладах ресторанного господарства: підруч.: для вищ. навч. закл. / за ред. П'ятницької Н. О. – 2-ге вид. перероб. та допов. – К.: Центр учбової літератури, 2011 – 584 с.
18. Організація туризму: підруч. / І. М. Писаревський, С. О. Погасій, М. М. Покоłodна та ін. ; за ред І. М. Писаревського. – Х.: ХНАМГ, 2013. – 541 с.
19. Островська Г. Й. Особливості розвитку готельно-ресторанної справи: кухні народів світу. Навчальний посібник. / Г. Й. Островська. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2018. – 268 с.
20. Русавська В. А. Гостинність в українській традиційній культурі: навч. посіб. / В. А. Русавська. – Київ: “Видавництво Ліра-К”, 2016. – 280 с.

Допоміжна

21. Архіпов В. В. Організація ресторанного господарства: навч. посіб. / В. В. Архіпов – К.: Центр учбової літератури, 2015. – 280 с.
22. Барна справа: підруч. / В. С. Ростовський, С. М. Шамян. – К.: Центр учб. л-ри, 2011. – 395 с.
23. Браймер Р. Основы управления в индустрии гостеприимства / Р. Браймер; пер. с англ. – М.: Аспект Пресс, 2016. – 325 с.
24. Дахно І. І. Країни світу: Енциклопедичний словник / І. І. Дахно, С. М. Тимофієв. – К.: МАПА, 2011. – 602 с.
25. Давидова О. Ю. Управління якістю продукції та послуг у готельноресторанному господарстві: навч. посіб. / О. Ю. Давидова, І. М. Писаревський, Р. С. Ладиженська; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2012.
26. Історія туризму: підруч. / В. В. Абрамов, М. В. Тонкошкур; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2010. – 294 с.
27. Котлер Ф. Маркетинг. Гостеприимство. Туризм: учеб. / Ф. Котлер, Дж. Боуэн, Дж. Мейкенз. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2005. – 1063 с.
28. Менеджмент ресторанного господарства: навч. посіб. / за ред. Г. Т. П'ятницької. – К.: КНТЕУ, 2015. – 430 с.
29. Мазаракі А. А. Організація обслуговування в закладах ресторанного господарства: підручник / А. А. Мазаракі та ін., за заг. ред. Н. О. П'ятницької. – 2 -ге вид., пероб. та допов. – К.: Центр навч. л-ри, 2011. – 584 с.
30. П'ятницька Г. Т. Ресторанне господарство України: ринкові трансформації, інноваційний розвиток, структурна переорієнтація: Монографія / Г. Т. П'ятницька. – К.: КНТЕУ, 2015. – 465 с.

Інформаційні ресурси

31. Аналітичні публікації з проблем гостинності [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://prohotelia.com.ua>.
32. Верховна Рада України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>. 102
33. Всесвітня рада з туризму та подорожей (WTTC) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.wttc.org/>.
34. Державна туристична Адміністрація. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.tourism.gov.ua/>.
35. Державний Фонд фундаментальних досліджень України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dffd.gov.ua/>.
36. Держкомстат України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
37. ДСТУ 4281:2004. Заклади ресторанного господарства. Класифікація [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://3umf.com/doc/449/>.
38. ДСТУ 4268:2003. Послуги туристичні. Засоби розміщування. Загальні вимоги [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kurortservice.com/uploads/assets/file/per.pdf>.
39. ДСТУ 4527: 2006. Послуги туристичні. Засоби розміщування. Терміни та визначення [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.prohotel.tv/forum/index.php?autocom=downloads&showfile=439>.
40. ДСТУ 4269:2003. Послуги туристичні. Класифікація готелів [Електронний ресурс]. – Режим доступу до стандарту: <http://www.ukrhoteles.com/files/File/4269-2003.pdf>.
41. ДСТУ 3862-99. Ресторанне господарство. Терміни та визначення [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nau.kiev.ua/nau10/ukr/getcnt.php?uid=1022.260.0&nobreak>.
42. Нормативні акти України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nau.kiev.ua>.
43. Правила роботи підприємств громадського харчування, затверджені наказом МЗЕЗ України від 03.07.95 р. № 129 та зареєстровані в Мін'юсті України 20.07.95 р. за №230/766 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kontrakty.com.ua/norma/1999/35/35temd1.htm>.
44. Наукова бібліотека ім. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>.
45. Бізнес в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrbiz.net>.

4. ФОРМА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Форма підсумкового контролю: іспит

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних та семінарських занять в усній та письмовій формах.

- 1.** Опитування.
- 2.** Перевірка завдань для самостійної роботи.
- 3.** Перевірка матеріалів самопідготовки.
- 4.** Виконання завдань практичних занять.

Підсумковий контроль – іспит (VI семестр – денна форма).